

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ



1. Гранти, міжнародна підтримка	2
ГРАНТОВІ ПРОГРАМИ НА I КВАРТАЛ 2026 РОКУ	2
КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДЛЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ 2026 РОКУ	2
2. Документи міжнародних організацій	3
ОЕСР: ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ МЕРЕЖ.....	3
ОЕСР: ОПИТУВАННЯ РОБОТОДАВЦІВ ЩОДО ДЕФЦИТУ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	4
ОЕСР: УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТИХІЙНИХ ЛИХ.....	5
ОЕСР: ЕФЕКТИВНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	6
ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	6
3. Корисні новини України та світу	7
ПОСІБНИК ДОСЛІДНИКА З УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ.....	7
БЕЗОПЛАТНІ БАЗИ ДАНИХ ПАТЕНТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА НЕПАТЕНТНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	8
ДОРОЖНЯ КАРТА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ	9
ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ ДОКТОРІВ ТА КАНДИДАТІВ НАУК..	10
ЯК НАЙСТАРШИЙ УНІВЕРСИТЕТ УЕЛЬСУ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЖИТТЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	10
ЧИ МОЖНА ДОВІРЯТИ Н-ІНДЕКСУ ВІД GOOGLE SCHOLAR.....	11
АДВОКАЦІЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ.....	12
ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ В ЕПОХУ СОЦМЕРЕЖ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ	12
4. Наукові заходи	14
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ.....	14
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДЕНЬ ПРОЄКТУ RIFF	14
ОБ'ЄДНУЙТЕСЬ ТА ЗРОСТАЙТЕ РАЗОМ	15
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОРУМ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ	15
МОЛОДЬ ЗА ВІДКРИТЕ ВРЯДУВАННЯ.....	16
СУЧАСНА БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА.....	16

1. Гранти, міжнародна підтримка



ГРАНТОВІ ПРОГРАМИ НА I КВАРТАЛ 2026 РОКУ



Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій пропонує огляд грантових програм на перший квартал 2026 року. Усі зацікавлені сторони можуть ознайомитись із можливостями отримання фінансування за певними тематичними напрямками та особливостями подачі заявок. У дайджесті є перелік актуальних грантових програм і

конкурсів; короткі описи з фокусом на мету програми, пріоритети та очікувані результати; вимоги до заявників і базові умови участі; строки подачі заявок та посилання на офіційні сторінки грантодавців. Основні напрями: «Інновації та підприємництво» (гранти для ФОП, стартапів і МСП на запуск або масштабування діяльності, розвиток продукту, цифрові рішення, вихід на нові ринки та експорт), «Наука, освіта» (підтримка для науковців, викладачів і студентів, включно з грантами на дослідження, міжнародні стажування, обміни, партнерства та академічні ініціативи), «Культура та креативні індустрії» (ініціативи у сфері мистецтва, культурної спадщини, дизайну, медіа та цифрової культури, міжнародної співпраці), «Громадянське суспільство та права людини» (ініціативи, спрямовані на розвиток громад, інклюзію, підтримку вразливих груп, посилення спроможності організацій і реалізацію проєктів із суспільним впливом), «Екологія, клімат та агроінновації» (впровадження сталих рішень у сфері довкілля, енергоефективності, збереження ресурсів, кліматичної адаптації та інновацій в агросекторі).

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/M0ITx>, <https://qrpage.net/qr/Ky2ag>

Фото: IP офіс

КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДЛЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ 2026 РОКУ



Оголошено конкурс на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2026 року. Ця премія присуджується за видатні досягнення в галузі природничих, технічних та гуманітарних наук, які сприяють дальшому розвитку науки, суспільному прогресу і утверджують високий авторитет вітчизняної науки у світі. Щорічно присуджується до сорока премій

у розмірі 210 тисяч гривень кожна. У цьому конкурсі можуть брати участь

молоді вчені - громадяни України працівники наукових установ, організацій, закладів вищої освіти, підприємств України незалежно від форми власності та підпорядкування як індивідуально, так і у складі колективу авторів. Цьогоріч перевага буде надаватися дослідженням і розробкам, спрямованим на зміцнення обороноздатності і безпеки держави, розвиток суспільного поступу та утвердження міжнародного авторитету вітчизняної науки. Заявку на участь у конкурсі можна подати до 1 березня 2026 року.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/X9rl5>, <https://qrcode.net/qr/6O5CN>,
<https://qrcode.net/qr/8U3d8>

Фото: скріншот

2. Документи міжнародних організацій



ОЕСР: ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ МЕРЕЖ



Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Фінансування енергетичних мереж: уроки, отримані з міжнародних тематичних досліджень, а також інструментарій для політиків» із серії «Робочі документи ОЕСР з питань навколишнього середовища». У ньому зазначається, що перехід від викопного палива до чистої енергії та задоволення зростаючого попиту на енергію вимагає нових підходів до використання відновлюваної енергії, особливо - на ринках, що розвиваються, та в країнах, що розвиваються. Це надзвичайно важливо для енергетичних мереж та енергоефективності. Брак потужностей енергомереж стає основною перешкодою для інтеграції відновлюваної енергетики в масштабах сукупних електромереж в усьому світі. Досягнення міжнародних кліматичних цілей, а також цілей зі скорочення забруднення повітря, ширшого доступу до енергії, енергетичної безпеки, доступності та надійності вимагає швидкого збільшення інвестицій з усіх джерел (державних, приватних) для розвитку відновлюваної енергетики. Необхідне потроєння поточних щорічних витрат на виробництво енергії з відновлюваних джерел (до 1,5 трлн дол. США у 2030 році). Цей робочий документ описує чинники успіху відповідної політики, аналізує різні моделі

фінансування мереж передачі енергії, пропонує цінний інструментарій для політиків щодо вибору відповідних моделей фінансування у контексті окремих країн (державні інвестиції, міноритарні приватні інвестиції, державно-приватні партнерства, торговельні лінії, моделі приватизації), а також звертає увагу на те, що проекти передачі енергії можуть реалізовуватись через конкурентні торги. Основна увага зосереджена на ринках, що розвиваються, та країнах, що розвиваються, але висновки та практичний інструментарій мають цінність і для розвинених економік.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ou67d>, <https://qrpage.net/qr/77aZd>,
<https://doi.org/10.1787/5ed49989-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ОПИТУВАННЯ РОБОТОДАВЦІВ ЩОДО ДЕФІЦИТУ РОБОЧОЇ СИЛИ



Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Дефіцит робочої сили очима підприємців: п'ять нових фактів з опитування роботодавців» із серії «Робочі документи ОЕСР з продуктивності». У ньому зазначається, що наразі дефіцит робочої сили є значним викликом для підприємців у всьому світі. Вони стикаються зі збільшенням витрат на найм, а також зі зростанням загальних операційних витрат, оскільки вакансії заповнюються невідповідними працівниками або відбувається розподіл додаткових завдань між працюючими. Це може призвести до перебоїв у виробництві, зниження темпів зростання, обмежень у впровадженні новітніх технологій та інноваційних витрат. Дефіцит робочої сили досяг піку в США, Японії та євроні у 2022-2023 роках. І хоча є ознаки, що циклічний тиск послабився, структурний компонент дефіциту робочої сили залишається на історично високому рівні. Відмінності є у причинах і наслідках дефіциту залежно від рівня кваліфікації працівників, їхнього місця в розподілі заробітної плати та характеристик роботи. Нещодавні дослідження ОЕСР також показали, що зміни на рівні секторів у цифровізації (включаючи задіяння технологій штучного інтелекту), декарбонізації тощо можуть призвести до посилення напруженості ринку праці, причому загальний вплив ГШІ вказує на заміщення робочої сили. Експерти досліджують динаміку та рівень дефіциту робочої сили на підприємствах 34 країн ОЕСР, Бразилії та Південної Африки. Виявлено, що дефіцит став поширеним явищем і наразі тісно пов'язаний з упровадженням технологій, змінами вікової структури населення та кваліфікаційними профілями, причому низькопродуктивні фірми стикаються з дефіцитом через нижчу заробітну плату та гірші умови праці, тоді як високопродуктивні фірми стикаються з дефіцитом, пов'язаним з потребою у певних навичках, що змушує їх автоматизувати, реорганізувати виробництво та

інвестувати у навчання персоналу.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/TXWNh>, <https://qrcode.net/qr/hafoj>,
<https://doi.org/10.1787/aaea297f-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТИХІЙНИХ ЛИХ



Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала матеріал «Підвищення стійкості через управління ризиками стихійних лих у невеликих містах» із серії «Аналітичні огляди ОЕСР». У ньому йдеться про те, що країни, які розвиваються, є найбільш вразливими до стихійних лих, кількість та частота яких у всьому світі постійно зростає. Стихійні лиха (землетруси, повені, шторми) завдали у 2014-2024 роках в середньому на 33% більше економічних збитків, ніж у 2002-2013 роках. Найменш розвинені країни та малі острівні держави, як правило, найбільше потерпають від стихійних лих: багато з них розташовані уздовж прибережних районів, що збільшує вірогідність ураганів і тайфунів. Вони стикаються зі значними негативними наслідками таких лих, що особливо гостро проявляється у транспортній та енергетичній сфері. Висока щільність населення та погана інфраструктура підвищують вразливість країн до стихійних лих. Місцеві органи влади є головними суб'єктами управління ризиками стихійних лих. Підвищення їхньої стійкості має вирішальне значення для захисту життя та підтримки економічного розвитку. Разом із тим, невеликі міста не мають належних фінансових та управлінських можливостей для запобігання стихійних лих, реагування на них та забезпечення відновлення. Документ містить огляд практик забезпечення стійкості інфраструктури, рекомендації з упровадження управління ризиками стихійних лих. Він підготовлений в рамках Платформи G20 з локалізації Цілей сталого розвитку під головуванням Південної Африки у G20.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/ScPcW>, <https://qrcode.net/qr/CeFpd>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЕФЕКТИВНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я



Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала документ «Навчання на основі оцінки ефективності національних систем охорони здоров'я (HSPA): результати досліджень у країнах ОЕСР». У ньому йдеться про те, що системи охорони здоров'я в країнах-членах ОЕСР генерують величезні обсяги даних, проте багато з них поки що складно використати для обґрунтування практичних рекомендацій, які

можуть бути покладені в основу політичних рішень. Цей парадокс «багатства даних і бідності інформації» спричинив дискусію про ефективне використання доступної інформації щодо ефективності систем охорони здоров'я. HSPA є ключовим інструментом оцінювання того, наскільки системи охорони здоров'я задовольняють потреби людей та надають високоякісну медичну допомогу. Систематичне оцінювання допомагає політикам виявляти сфери, що потребують поліпшення, ефективного розподілу ресурсів та визначення прогресу у досягненні ключових цілей охорони здоров'я. На національному рівні системи HSPA є стратегічним інструментом для моніторингу ефективності, а також забезпечення підзвітності та стають основою для вироблення політики для вирішення актуальних проблем зростання витрат, старіння населення та підвищення стійкості системи. У документі узагальнено досвід 11-ти країн-членів ОЕСР щодо визначення структури та управління національними рамковими основами HSPA, наголошується на трьох умовах успішного впровадженню - надійній інфраструктурі даних про здоров'я, активній участі зацікавлених сторін та відповідності більш широким стратегічним пріоритетам. Детальніше: <https://qrpage.net/qr/w72eM>, <https://qrpage.net/qr/HfV3n>, <https://doi.org/10.1787/2fa1314a-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ



Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Використання штучного інтелекту у системі соціального забезпечення: приклади застосування, управління та готовність кадрів» із серії «Дослідження ОЕСР щодо цифрового урядування». У ньому йдеться про те, що структури соціального забезпечення в Європейському Союзі стикаються з проблемами у наданні профільних послуг та допомоги,

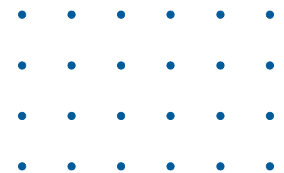
серед яких - високе адміністративне навантаження, фрагментовані системи даних та складні процеси визначення права на отримання допомоги. Доступ до пенсії, сімейної допомоги та допомоги по інвалідності утруднений через брак актуальної інформації, складність адміністративних процесів та фрагментовані

системи даних. Це впливає на благополуччя окремих осіб та знижує ефективність державних інвестицій, а врешті-решт може підірвати довіру до систем соціального захисту. Для покращення доступу до соціальної допомоги та забезпечення того, щоб потрібна допомога доставлялася потрібним людям у потрібний час може бути використаний штучний інтелект. У цьому звіті показані різноманітні можливості використання ШІ, а також політичні інструменти, стратегії та заходи із нарощування потенціалу національних державних служб соціальної допомоги з акцентом на питаннях якості даних, забезпечення управління та підготовку кадрів. Йдеться про те, як сектор соціального забезпечення може отримати вигоду від більшої узгодженості зусиль у секторі соціального забезпечення при адаптації новітніх практик до конкретних операційних завдань, правових рамок, етичних норм і розвитку міжсекторної співпраці, що має забезпечити справедливість, прозорість та суспільну довіру. Використання ШІ може стати стратегічним чинником реалізації нерозкритого наразі потенціалу систем соціального забезпечення, упровадження надійних механізмів управління та контролю за інвестиціями в інфраструктуру даних, нарощування інституційного та кадрового потенціалу в державному секторі.

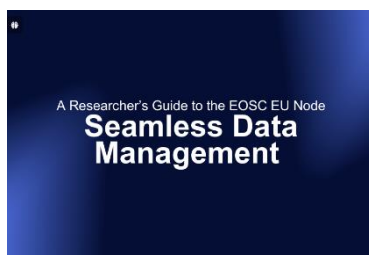
Детальніше: <https://qrpape.net/qr/S605M>, <https://qrpape.net/qr/wM2NO>,
<https://doi.org/10.1787/b52405c1-en>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу



ПОСІБНИК ДОСЛІДНИКА З УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ



На офіційному сайті Європейського Союзу «Європейська хмара відкритої науки» опублікована стаття «Опанування даних: посібник дослідника з управління даними за допомогою вузла EOSC EU». Наголошується, що дослідницькі дані є основою наукових відкриттів, і наразі їх масштаби безпрецедентні - від величезних обсягів даних, отриманих за допомогою геномних секвенаторів, до петабайтів кліматичних симуляцій. Вузол EOSC EU вирішує критичні питання роботи з даними,

пропонуючи інтегрований пакет послуг з управління даними, розроблений спеціально для академічної спільноти. Ця екосистема надає надійне, масштабоване та інтуїтивно зрозуміле рішення, яке впорається зі складнощами логістики даних, дозволяючи науковцям зосередитися на власних дослідженнях. Хмарне сховище для спільних досліджень (вузол EOSC EU) є потужним сервісом синхронізації та обміну файлами, який діє як центральне хмарне сховище для всіх матеріалів проєкту з автоматичною синхронізацією, офлайн-доступом, можливостями налаштування контролю різного рівня доступу, відстеження та відновлення версій, кодування та аналізу (написання, виконання коду, об'єднання, візуалізація, поширення, робота з популярними мовами програмування та важливими бібліотеками), безпечна передача великих файлів. Разом ці сервіси утворюють комплексну екосистему управління даними в рамках вузла EOSC EU, що дозволяє дослідникам впевнено, безпечно та легко керувати, обмінюватися та передавати дані будь-якого розміру.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/MEuEL>, <https://qrpage.net/qr/DZYzo>,
<https://qrpage.net/qr/0mkJJ>, <https://qrpage.net/qr/PpMLd>

Фото: ЄС

БЕЗОПЛАТНІ БАЗИ ДАНИХ ПАТЕНТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА НЕПАТЕНТНОЇ ЛІТЕРАТУРИ



Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій повідомляє про доступність актуалізованих переліків безоплатних баз даних патентної документації і непатентної літератури, які можуть бути використані під час проведення патентно-інформаційних досліджень. Йдеться про перелік баз даних об'єктів промислової власності зарубіжних патентних відомств, до яких надається безоплатний доступ в мережі інтернет, що містить актуальні бази даних об'єктів промислової власності патентних відомств країн світу та міжнародних організацій, посилання на: актуальні зарубіжні пошукові системи щодо об'єктів промислової власності; офіційні бюлетені з відомостями з питань промислової / інтелектуальної власності; пошукові портали; онлайн-сервіси. Також оновлено перелік науково-технічних баз даних та довідкових ресурсів, до яких надається безоплатний доступ в мережі інтернет з посиланнями на політематичні бази даних та пошукові системи; ресурси в галузях: медицини та біології; хімії; фізики та екології; комп'ютерних технологій; сільського господарства; інженерії. Актуалізований перелік загальнодоступних інформаційних ресурсів патентної документації надає пропонує інформаційні ресурси Європейського патентного відомства, Всесвітньої організації інтелектуальної власності, відомства з патентів і торговельних марок Німеччини, відомства США з патентів та торговельних марок, а також безкоштовної платформи Google Patents, де можна шукати

патенти та патентні заявки з усього світу, бізнес-послуг Global Dossier, список цитувань від Глобального дос'є USPTO тощо.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/4V6g8>, <https://nipo.gov.ua/ip-resursy/>,
<https://qrcode.net/qr/PM6pe>, <https://qrcode.net/qr/vD9ZR>,
<https://qrcode.net/qr/lvVaY>, <https://qrcode.net/qr/GVlZP>,
<https://qrcode.net/qr/3BMnL>

Фото: ІР-офіс

ДОРОЖНЯ КАРТА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ



Міністерство освіти і науки України затвердило Дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору (ЄДП) на період до 2027 року. Відповідний наказ МОН від 31 грудня 2025 року № 1732 розміщено на порталі МОН. Документ розроблено МОН України на виконання статті 375 «Угоди про асоціацію...» і передбачає поступову гармонізацію національної науково-інноваційної системи з європейськими політиками, підходами та практиками. Дорожня карта охоплює ключові напрями розвитку науки та інновацій, серед яких – розвиток відкритої науки та управління дослідницькими даними; розвиток і стійкість дослідницьких інфраструктур; підтримка наукових кар'єр і мобільності дослідників; реформування системи оцінювання досліджень відповідно до європейських підходів; практичне використання знань і посилення взаємодії науки з бізнесом; інтеграція науки й вищої освіти через розвиток наукових парків і спеціальних режимів інноваційної діяльності; підтримка міжнародного науково-технічного співробітництва, наукової дипломатії та участі України в програмах ЄС. Документ є стратегічним інструментом, який має забезпечити системність і послідовність гармонізації національної науково-інноваційної екосистеми України з ЄДП та консолідацію зусиль державних органів, наукових установ, закладів вищої освіти й інших стейкхолдерів у цій сфері.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/PxkL4>, <https://qrcode.net/qr/teBvG>,
<https://qrcode.net/qr/EHbRi>

Фото: МОН

ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ ДОКТОРІВ ТА КАНДИДАТІВ НАУК



Міністерство освіти і науки України 7 січня 2026 року оприлюднило повідомлення про захисти на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук. Публікація здійснена відповідно до чинного порядку, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 року № 943.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/3swlL>,
<https://qrpage.net/qr/yx6sa>, <https://qrpage.net/qr/ZdWFh>, <https://qrpage.net/qr/jhlTg>

Фото: pixabay.com

ЯК НАЙСТАРІШИЙ УНІВЕРСИТЕТ УЕЛЬСУ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЖИТТЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ



На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Хелен Пакер «Ельвен Еванс: колишній юрист змінює найстаріший університет Уельсу». У ній розповідається про те, який досвід отримав один з найстаріших університетів регіону після того, як на посаду віце-канцлера університету Уельсу прийшла кримінальна адвокат Ельвен Еванс і про стратегії, які вона застосовує. Нещодавно відбулось злиття кількох старовинних освітніх установ, але новостворений заклад мав значний дефіцит бюджету та суттєві недоліки в структурі управління. Виявилось, що досвід керування юридичними командами та адаптації до змін у професії допомагає також і в системі вищої освіти, де також потрібно швидко реагувати на зміни й модернізувати структури. Які рішення вже прийняті? Перенесено частину курсів із кампусу в Ламептері у головний кампус у Кармардені, що викликало критику громадськості, оскільки стародавній кампус мав важливе культурне значення для регіону. Натомість у Ламептері планується створити професійно-орієнтований центр, який відповідатиме потребам місцевої сільської спільноти та сприятиме доступності навчання. Це рішення стало вимушеним прагматичним кроком у рамках модернізації інфраструктури та адаптації до сучасних вимог. Йдеться не про виключну, а доволі типову, системну проблему, спричинену демографічним спадом, зростанням витрат і залежністю від плати за навчання іноземних студентів, що в сукупності робить традиційну модель малих університетів уразливою. Не можна ігнорувати необхідність дотримання балансу між історичною спадщиною та економічною доцільністю: що робити зі “священними” для університетів просторами, якщо вони фінансово нежиттєздатні. Слід замислитись і про зміну уявлення про місію університету: це суто професійно орієнтований центр чи місце, де навчання, мова, культура

і прикладні навички поєднуються. Університет Уельсу зумів повернутися до прибутковості, хоча сектор вищої освіти переживає суттєві перетворення, його команда не боїться реформ, бере на себе відповідальність за зміни замість того, щоб чекати, поки вони стануть неминучими.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/RJy1r>

Фото: скріншот

ЧИ МОЖНА ДОВІРЯТИ H-ІНДЕКСУ ВІД GOOGLE SCHOLAR



На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «Помилки Google Scholar в цитуванні спотворюють відомості про лідерів h-індексу». У ній автор звертає увагу на те, як системні помилки в автоматичній обробці даних Google Scholar можуть призводити до некоректних показників наукового впливу окремих дослідників та спотворювати рейтинги за h-індексом. Пошукова система Google Scholar, як відомо, індексує наукові публікації та розраховує такі показники, як загальна кількість цитувань та h-індекс - кількісний індикатор, що поєднує продуктивність дослідника та вплив його праць. Показники Google Scholar широко використовуються під час оцінювання досліджень, працевлаштування, грантових відборів, а також при формуванні різноманітних академічних рейтингів, адже система охоплює широкий спектр матеріалів, включно з препринтами й монографіями. Однак автоматичний механізм цитувань має ряд суттєвих недоліків. Неточна атрибуція може виникати через поширені дублі імен авторів (одній особі можуть приписуватись публікації, що належать іншим людям зі схожим ім'ям), внаслідок чого дослідники несправедливо опиняються на верхівках дисциплінних таблиць лідерів h-індексу, коли алгоритми помилково приписують їм тисячі помилкових цитувань, до яких вони не мають стосунку. Наприклад, фахівець з освіти у Великій Британії опинився серед лідерів у галузі «керівництво в освіті» здебільшого тому, що Google Scholar помилково пов'язав його з низкою багатоспівавторських статей із абсолютно іншої дисципліни. В іншому випадку досліднику з Австралії приписали численні цитування, що належать іншому відомому економісту. Отже, ризики повністю автоматичного підрахунку метрик без належного контролю та корекції профілів самими науковцями - очевидні. Велика кількість дослідників не перевіряють свої профілі, що дозволяє помилкам залишатися невиправленими і приносити вигоди тим, хто необережно чи свідомо ігнорує неточності. Такі системні помилки можуть вводити в оману тих, хто спирається на ці показники без належного критичного аналізу при прийнятті рішення щодо найму, видачі грантів або визнання наукового впливу. Можливо, Google замість популяризації нових інструментів та рейтингування, слід зосередитися на точності своїх даних і підтримці цілісності наукової

інформації. Це не зводить нанівець величезну цінність Google Scholar як доступного і корисного ресурсу пошуку інформації, але з метриками потрібно поводитись обережно: вони потребують ретельної інтерпретації й активного управління профілем авторів, щоб не підтримувати хибні уявлення про наукові досягнення.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/4gleI>

Фото: pixabay.com

АДВОКАЦІЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ



На сайті Міністерства цифрової трансформації України доступний для ознайомлення новий епізод підкасту «Хроніки відкритих даних», який присвячено ефективним інструментам захисту права на інформацію та врегулюванню спорів у цій сфері. Основне питання - як судовий захист права на доступ до відкритих даних став ключовим інструментом боротьби за прозорість і як підтримувати баланс між відкритістю та безпекою. Експерти з відкритих даних обговорюють, як громадські організації змушують розпорядників виконувати закон про доступ до публічної інформації; як розвивалася спільнота громадських активістів у сфері відкритих даних; чому суд став основним інструментом у боротьбі за відкриті дані та як відбуваються ці процеси; як змінилася судова практика з початку зародження сфери відкритих даних: від вимог до якості даних до легалізації їх неоновлення; чому суди перекладають тягар доказів з держави на запитувачів інформації; які нормативні рішення створюють загрозу згортання доступу до відкритих даних.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Q8rpm>

Фото: Мінцифри

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ В ЕПОХУ СОЦМЕРЕЖ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ



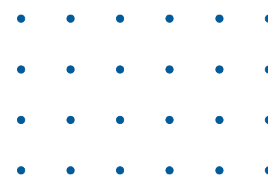
На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Патріка Джейка «Науковці звертаються до TikTok у пошуках нових способів залучення громадськості». У ній йдеться про те, як дослідники та викладачі дедалі частіше експериментують із короткими відеоформатами у соціальній мережі TikTok, щоб зробити науку більш доступною та залучити широку аудиторію поза межами академічних кіл. Автор наводить приклади науковців, які використовують TikTok для пояснення складних ідей простими словами, демонструють лабораторні експерименти або дають поради щодо академічної

кар'єри. Такі підходи часто супроводжуються використанням яскравих візуальних ефектів, гумору, мемів або трендових музичних фрагментів, щоб привернути увагу користувачів платформи. Соціальна мережа TikTok славиться алгоритмом рекомендацій, здатними швидко поширювати контент серед мільйонів користувачів, що спонукає науковців та освітян розглядати її не лише як канал для розваг, а й важливий засіб комунікації з спільнотами поза рамками професії для якнайкращої популяризації власних досліджень. Звісно, такий формат має специфічні вимоги: відео повинні бути короткими, динамічними і водночас достатньо точними, щоб не вводити глядачів в оману. Це ставить перед науковцями завдання не лише зрозумілої адаптації змісту, а й етичного представлення фактів і виваженого підходу до складних тем. Популяризація через TikTok може підвищити обізнаність громадськості про наукові проблеми. Та одночасно існує ризик спрощення чи викривлення змісту, якщо формат відео домінуватиме над точністю подачі матеріалу. У зв'язку з цим деякі університети та дослідницькі групи намагаються розробляти власні рекомендації щодо використання соціальних мереж для комунікації науки. Зокрема, вони радять науковцям перед публікацією контенту узгоджувати його з колегами, дотримуватися стандартів академічної доброчесності, а також пам'ятати про потенційний вплив на репутацію - як власну, так і установи, яку вони представляють. Популярність наукових акаунтів у TikTok залежить від здатності автора адаптувати свій стиль мислення до логіки платформи, а не навпаки. Успішні приклади включають створення циклів коротких пояснень про дослідження, участь у загальних освітніх трендах і відповідь на запити аудиторії через інтерактивні відео. Отже, TikTok і подібні платформи можуть стати корисним інструментом для розширення впливу науки на суспільство, але їх використання потребує обдуманості стратегії, розуміння аудиторії і зваженого підходу до подання наукового змісту. Успішна комунікація у нових медіа не замінює традиційних академічних каналів, але може доповнювати їх і сприяти більшій відкритості між науковцями та громадськістю.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/C3Be5>

Фото: pixabay.com

4. Наукові заходи



ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ



19 січня 2026 року відбудеться вебінар «Рамка якості студентської змішаної мобільності» із серії заходів, присвячених забезпеченню якості європейської вищої освіти. Захід покликаний стати площадкою для обговорення адміністраторами закладів вищої освіти, фахівцями з міжнародних відносин, співробітниками університетів, експертами із забезпечення якості, представниками служб підтримки студентів і стейкхолдерами - питань академічної мобільності. Планується обговорити наступні питання: змішана студентська мобільність - зростаючий та стратегічний компонент європейської вищої освіти; як навчальні заклади можуть забезпечити її якість, узгодженість та сталий розвиток; який цифровий інструментарій можна використовувати для забезпечення якості студентської змішаної мобільності; який досвід європейських університетів може бути корисним для наслідування. Організатор - Асоціація академічного співробітництва.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/OAqQG>, <https://qrpage.net/qr/3Piee>

Фото: скріншот

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДЕНЬ ПРОЄКТУ RIFF



20 січня 2026 року у рамках серії заходів RIFF Information Days відбудеться «Інформаційний день проєкту Research Infrastructure for Future Ukraine». Він стане площадкою для обговорення політики у сфері науки та інновацій з позицій європейського досвіду розвитку дослідницької інфраструктури і зміцнення міжнародних зв'язків між дослідниками. Планується розглянути наступні питання: цілі та основні напрями діяльності проєкту RIFF; можливості долучення до ініціатив проєкту; європейський підхід до розвитку дослідницької інфраструктури; мережева взаємодія спільноти дослідницької інфраструктури України та ЄС; навчальні програми, програми мобільності та обмін знаннями з європейською дослідницькою інфраструктурою. Проєкт RIFF має на меті всебічну підтримку оновлення та модернізації системи досліджень та інновацій в Україні, формування сучасного, перспективного бачення розвитку національної дослідницької інфраструктури і розроблення «Дорожньої карти відновлення та розвитку дослідницької інфраструктури України» на засадах

методології ESFRI, пріоритетах «зеленого» і цифрового переходу. Організатор - Проєкт Research Infrastructure for Future.

Детальніше: <https://riff.muni.cz/>, <https://qrcode.net/qr/6yl0N>, <https://surl.li/rcdkhu>, <https://qrcode.net/qr/yri4L>

Фото: RIFF

ОБ'ЄДНУЙТЕСЬ ТА ЗРОСТАЙТЕ РАЗОМ



29 січня 2026 року у змішаному форматі відбудеться захід «Об'єднуйтесь та зростаєте разом». Він покликаний продемонструвати, як можна на практиці підтримувати співпрацю з європейською екосистемою обміну даними, залучати різноманітні зацікавлені організації, що займаються обміном даними, поширювати інформацію щодо актуальних оновлень екосистеми. Планується обговорити найновіший реліз Simpl-Open, розглянути майбутні програми, детально розібратись в ключових етапах розробки продуктів; де і як інтероперабельність переходить від принципу до практичних дій. Організатор – Simpl.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/Z2cNG>, <https://qrcode.net/qr/xfji5>, <https://qrcode.net/qr/NkT74>

Фото: скріншот

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОРУМ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ



12-13 лютого 2026 року відбудеться європейський форум навчання та викладання 2026 року «Підготовка персоналу для освітніх трансформацій». Він стане площадкою для широкого фахового обговорення кращих інституційних практик і розроблення політики у галузі розвитку персоналу, здатного підтримувати інновації у навчанні та викладанні. Планується розглянути наступні питання: як установи можуть розвивати здатність своїх співробітників розробляти інноваційні педагогічні методи, ресурси та інструменти та належним чином їх використовувати; які підходи забезпечують дієву підтримку і як можна оцінити їхній вплив; як забезпечити гнучкість персоналу та його здатність до адаптації у контексті актуальних освітніх викликів; як мотивувати співробітників до інновацій; яке майбутнє чекає на європейську вищу освіту у часи педагогічних трансформацій. Організатори: Європейська асоціація університетів, Португальський католицький університет.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/9TsPK>

Фото: скріншот

МОЛОДЬ ЗА ВІДКРИТЕ ВРЯДУВАННЯ



З 23 лютого по 2 березня 2026 року відбудеться навчальний курс «Молодь за відкрите врядування». Він покликаний надати викладачам, тренерам, співробітникам неурядових організацій з країн Східного партнерства та представникам молодіжних організацій інформацію про інструменти, які допоможуть молодим людям стати активними громадянами, здатними брати участь у формуванні політики й прийнятті управлінських рішень. Слухачі поглиблюють свої знання та компетенції щодо громадянської участі та долучення молоді до підготовки й реалізації важливих політичних рішень щодо молодіжної політики та розвитку громад, зокрема – проведення інформаційних заходів, кампаній, розроблення й реалізації місцевих ініціатив із відкритого врядування тощо. Організатор - Ініціатива «Партнерство «Відкритий Уряд».

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/bz7G4>, <https://bit.ly/4b18h1G>

Фото: pixabay.com

СУЧАСНА БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА



25-28 лютого 2026 року у змішаному форматі відбудеться міжнародна конференція «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: майбутнє твориться сьогодні». Захід покликаний стати площадкою для широкого обговорення усіх аспектів формальної та неформальної освіти бібліотечно-інформаційних працівників, викладачів інформаційно-бібліотечних дисциплін закладів вищої освіти, керівників бібліотек, тренерів та координаторів регіональних тренінгових центрів і хабів цифрової освіти. Планується розглянути наступні питання: якість підготовки бібліотечно-інформаційних працівників; академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній діяльності; цифрова освіта, медіаграмотність, організація роботи Хабів цифрової освіти у бібліотеках; навчальний потенціал регіональних тренінгових центрів; компетентності бібліотекарів у збереженні національної пам'яті. Організатор – ВГО «Українська бібліотечна асоціація».

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/0iIwT>, <https://qrcode.net/qr/7f32D>

Фото: УБА

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проєкту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

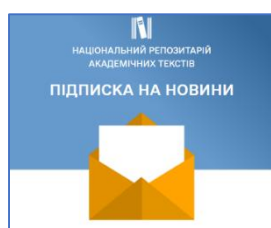


<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>



Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>